

MONETARNO ISKAZIVANJE EFEKATA PRIMJENE DUHOVNIH TEHNIKA U CILJU PODIZANJA KVALITETA SISTEMA MARKETINGA I MENADŽMENTA U KOMPANIJAMA

Jana Aleksić

Vanredni profesor, Panevropski univerzitet "Apeiron" Banja Luka,
jana.s.aleksic@apeiron-edu.eu; ORCID ID: 0000-0002-4360-0749

Mirjana Landika

Redovni profesor, Panevropski univerzitet „Apeiron“ Banja Luka,
mirjana.f.landika@apeiron-edu.eu; ORCID ID: 0000-0002-1495-2462

Sažetak: *Duhovne tehnike imaju cilj da utiču na pojedince, ukoliko su spremni, da pristupe pozitivnoj promjeni svojih negativnih obrazaca. Ono što je dostupno kroz Nlp tehniku ili neurolongvističko programiranje, danas je dostupno i kroz druge tehnike. Važnost postojanja duhovnih tehnika ogleda se u promjeni stila života u cilju ispunjenijeg življenja kroz sve aspekte života: društvene, ekonomske, poslovne i zdravstvene. Ukoliko bi se duhovne tehnike primijenile u kompanijama i preduzećima, počevši od pojedinaca pa preko grupa, moglo bi se uticati na uspjeh kompanije. Taj uspjeh ogleda se kroz pojedinačne ali i grupne ciljeve kompanije. Poznato je da je uspješna ona kompanija čiji zaposleni zajedno utiču i rade na ostvarenju istih i zajedničkih ciljeva kompanije. Menadžment kompanije koristi sve raspoložive resurse kako bi podigao poslovnu efikasnost, pri čemu se, opravdano, postavlja pitanje monetarnog iskazivanja doprinosa uvođenja duhovnih tehnika u poslovnu svakodnevicu. Ovaj rad ima za cilj da otvori vidike poslovnog svijeta kada su u pitanju druge strategije pristupa uspješnom poslovanju i to uz prisustvo psihološko-duhovnih pozitivnih tehnika. Ove strategije bi bile novi način pristupa poslovanju, a optimalnu bi bilo opravdano temeljiti na rezultataima igara protiv prirode, ali i građenju zdrave poslovne okoline u internom i eksternom okruženju kompanije.*

Ključne riječi: *duhovne tehnike, uspjeh, poslovanje, matrične igre, ciljevi kompanije.*

Jel klasifikacija: *C70, I00, M12, M31*

UVOD

Duhovnih tehnika ima dosta. Neke od njih, koje će ovde biti spomenute su: EFT tehnika, Thetahealing® tehnika i Timeline healing tehnika. Takođe, to mogu biti i fizičke aktivnosti, reiki energija, tehnika barsi i moge druge.

Thetahealing® tehnika je tehnika rada na našim nesvjesnim uvjerenjima. Osnivačica ove tehnike je Vajana Stajbal (Vianna Stibal) koja je osnovala i Institut u Americi. Theta tehnika radi sa uvjerenjima i na negativnim emocijama. Njen cilj je promjena uvjerenja od negativnih ka pozitivnim uvjerenjima. Uvjerenja su naše misli, ono što mislimo i vjerujemo o nečemu ili nekome. Tehnikom promjene uvjerenja, usklađujemo se sa sobom i otklanjamo blokade koje se nađu na putu naših ciljeva i puta naše duše, puta kojim želimo da idemo. Tehnika poboljšava vrline kod ljudi kao što su hrabrost, zahvalnost, ljubav, mir, upornost, samopouzdanje i mnoge druge.

EFT tehnika je tehnika emocionalne slobode koju drži i prenosi kroz znanje na ljude Karl Dovson (Karl Dawson) iz Velike Britanije, nakon što je izvorno potekla od Garija Krejga (Gary Craig) koji je na Univerzitetu Stanford razvio EFT. EFT tehnika je emocionalna verzija akupunkture bez igala. Ona služi osobama da otpuste duboke teške emocije kao što su tuga, strah, bol, ljutnja i mnoge druge. Jednostavna je tehnika, a bazira se na tapkanju tačaka na licu. Na taj način se dubinski mijenjaju stvari i ličnost se oslobađa stresa i fizičkih bolova. Kada osoba radi ove tehnike, ona postaje bolja prema sebi, prema svojoj radnoj sredini, u privatnom i u socijalnom okruženju. Tehnika oslobađa terete koje nosimo na leđima i omogućuje nam da budemo usklađeni sa sobom, što će doprinijeti većoj usklađenosti u odnosima sa drugima.

Timeline healing je posebna, takođe fenomenalna tehnika pomoću koje se ide u meditaciju i ličnost uči kako da se povezuje sa svojim višim JA, koji je viši dio nas. Kroz meditaciju se osoba povezuje sa svojim vremenskim linijama i osjeća i radi na tome da bude na najboljoj vremenskoj liniji kako bi ostvarila najbolju verziju svoje ličnosti i uticala pozitivno na sebe i na svoju okolinu. Kroz lagan, meditativni proces, moguće je da ličnost živi ispunjen život iscjeljujući negativne obrasce i traume iz prošlosti ili iz genetike.

PRETHODNA ISTRAŽIVANJA

Ići duhovnim putem pretpostavlja potpuno i neopozivo preuzimanje odgovornosti za sebe i svoje postupke, misli, osjećaje, raspoloženja. To zahtijeva beskompromisnu iskrenost prema sebi, otvorenost i spremnost na suočavanje i s tamnom stranom svoga bića (<https://www.branka-jakelic.com/опасности-кризе-на-духовном-путу/>, 2021).

Process odlučivanja u profesionalnom, ali privatnom okruženju moguća je na više načina, ali je prihvatljivija odluka koja je derivat relevantnih faktora koji opredjeljuju ishod upravljačke situacije. Korištenje modela igara protiv prirode omogućava dobru upravljačku praksu u brojnim neizvjesnim okolnostima odlučivanja, kao što su problem:

- Optimalnog izbora redoslijeda realizacije investicionih alternativa u zavisnosti od iznosa raspoloživih investicionih sredstava na primjeru jedne društveno – ekonomske zajednice. (Landika & Mikić, Modeliranje konkurentskog prioriteta investicionih alternativa u funkciji strategije globalnog razvoja, 2011)

- Izbor optimalne strategije zaštite i osiguranja prinosa u voćarstvu kao bi se obezbjedio adekvatan poslovni rezultat (Landika, Sredojević, & Bojanić, Matrični aspekti efekata osiguranja prinosa u voćarstvu kao predušlov međunarodne tržišne konkurentnosti, 2017)
- Izbor optimalne strategije investiranja u turističke projekte (Landika, Šupuković, & Jakupović, Quantitative Models in the Function of Programming an Optimal Investment, 2017)
- Izbor optimalne strategije u (Landika, Sredojević, & Bojanić, Principi matematičke formulacije matrične strukture optimalne marketing strategije u sportu, 2017).

Problemi odlučivanja gdje se upravljauke odluke donose uz neizvjesnost ishoda uz uvaŒavanje svih relevantnih činjenica efikasno se rješavaju primjenom modela iz oblasti teorije igara i modela igara protiv prirode.

REALIZACIJA NOVIH KONCEPATA U BIH KROZ NOVU STRATEGIJU

Kada je riječ o marketing i menadŒment poslovnim sistemima uz primjenu duhovnih tehnika, mogli bi se napraviti novi strateški prijedlozi organizacije unutrašnje strukture kadrovske politike. Prijedlog strukture u formi saradnje i brige o zaposlenima unutar kompanije a u cilju boljeg poslovanja same kompanije i preduzeća, moŒe biti sljedeća:

HR menadŒer - jedan ekonomskog obrazovanja- zapošljavanje, kadrovi, regrutacija i/ili jedan pravnog obrazovanja,

HR menadŒer – psiholog,

ESTH menadŒer- menadŒer za edukacije, duhovne tehnike i zdravlje, koji ima znanje iz duhovnih tehnika i radi grupno i individualno sa ljudima, jedna ili dvije osobe (*Aleksić-Anđelić, Psihologija u marketingu i menadŒmentu, 2021*).

ESTH menadŒer (Education, spiritual technique and health manager) ili menadŒer za edukaciju, duhovne tehnike i zdravlje je kreacija autorke koja ima svoje mjesto u novim strategijama pristupa uspješnom poslovanju preduzeća. Uloga ovog menadŒera je rad sa zaposlenima na grupnom i individualnom nivou kroz prethodno navedene duhovne tehnike koje se odnose na theta iscjeljenje, Eft tapkanje i iscjeljenje vremenskih linija. Saradnja unutar kompanije dovodi do zadovoljstva, to utiče na zaposlene da budu u dobroj saradnji sa potrošačima, a što sve zajedno doprinosi prosperitetu same kompanije i ostvarivanju njenih ciljeva, misije i vizije preduzeća.

Zdrav pojedinac doprinosi zdravlju cijele kompanije pri čemu se stvara zdrava energetska klima koja moŒe samo slati pozitivnu energiju i potencijalni uspjeh iz unutrašnje klime kompanije u eksternu sredinu u kojoj kompanija egzistira.

IMPLEMENTACIJA NOVIH METODA

Implementacija nove strategije ogleda se u konkretnoj primjeni novih prijedloga u praktičnom smislu unutar kompanije.

Pored stručnjaka koji bi bio taj koji oplemenjuje profesiju i prostor kompanije sa svojim pristupom kroz individualni i grupni rad sa zaposlenima, vaŒno bi bilo promijeniti kroz strategiju i dodatne elemente unutar kompanije.

Cilj svake kompanije je uspjeh. Kao što je poznato sve kreće iznutra pa prema tome, postoji niz interesantnih prijedloga koji bi doprinijeli da atmosfera unutar kom-

panije bude na zavidnom nivou.

Kako bi radnik bio efektivniji i efikasniji, treba razmisliti o humanizaciji njegovog rada, a da je to u skladu sa obavljanjem ciljeva kompanije. Zadovoljan radnik koji provede 4 do 6 sati kvalitetno na poslu, radnik čiji je vikend slobodan, i koji u petak završava ranije s poslom, sve to, utiče na njegovo zdravlje, porodicu a na kraju i na kompaniju (Aleksić-Andelić, Marketing menadžment odnosa sa javnošću, 2021).

Pored smanjene radne sedmice a u cilju boljeg i efikasnijeg poslovanja kao i zadovoljnih radnika a samim tim i potrošača, potrebno je uvesti i učiniti prostorije unutar kompanije drugačijim:

- Uvesti manji broj radnih sati
- Omogućiti čuvanje djece i povezivanje sa porodicom
- U druženjima koje organizuje kompanija, učestvuje i porodica zaposlenog pod parolom „Čuvajmo porodicu“
- Individualni i grupni tretmani i meditacije
- Joga i lagani treninzi opuštanja
- Kvalitetni obroci ili postojanje kuhinje sa pozivom na zdrav život
- Akcenat na tijelo i duh, um i fizičko tijelo kroz parole kompanije i njene svrhe.

MATRIČNE IGRE KAO OKOSNICA MONETARNOG ISKAZIVANJA EFEKATA DUHOVNIH TEHNIKA NA POSLOVNI REZULTAT

Matrične ili strateške igre predstavljaju matematičku analizu konfliktnih situacija. Konfliktnim situacijama se smatra svaka ona situacija u kojoj se sukobljavaju interesi dvaju ili više učesnika u konfliktu. Matrične igre imaju širok spektar upotrebe, i njima se mogu rješavati brojni upravljački problemi. Matrične igre se dijele na:

- Igre protiv racionalnog protivnika;
- Pregovaračke igre i
- Igre protiv prirode.

Igre protiv prirode predstavljaju kategoriju matričnih igara u kojoj čovjek kao racionalan učesnik u konfliktu ima neracionalnog protivnika. Imajući u vidu da se racionalan protivnik definiše kao onaj koji ulaže sve resurse da ishod igre bude najpovoljniji za njega, a time najnepovoljniji za njegovog protivnika.

U igrama protiv prirode čovjek, kako racionalan učesnik u konfliktu, igra sa protivnikom koji se ponaša na slučajan način, koji nema nikakav interes da zauzme najnepovoljniji stav prema njemu.

Problem matričnih igara rješava se polazeći od matrice plaćanja, pri čemu se za redove matrice plaćanja vezuju strategije čovjeka i označavaju se A_1, A_2, \dots, A_n . Kolone matrice plaćanja vezuju se za stanja prirode koja označavamo sa S_1, S_2, \dots, S_m . Ishodi svih kombinacija strategije čovjeka i stanja prirode omogućavaju formiranje matrice plaćanja, čiji elementi predstavljaju monetarni izraz ishoda nastalog njihovom kombinacijom a označavamo ga sa a_{ij} . Opšti oblik matrice plaćanja možemo ilustrovati sledećim prikazom:

Tabela 1. Opšti oblik matrice plaćanja
$$M = \begin{matrix} & S_1 & \dots & S_m \\ A_1 & a_{11} & \dots & a_{1m} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ A_n & a_{n1} & \dots & a_{nm} \end{matrix}$$

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

MATRIČNA FORMULACIJA POSLJEDICA UVOĐENJA DUHOVNIH TEHNIKA U KOMPAIJU

Problem odlučivanja može se formulirati na sledeći način. Menadžment može da izabere jednu od tri opcije: (Aleksić & Landika, 2021)

- Da ne uvodi nikakve promjene u svoju poslovnu aktivnost, drugim riječima menadžment ne uvodi nikakvu duhovnu tehniku, niti promjene radne okoline, brige o radnicima i redukcija radne sedmice. Ovu strategiju označavamo kao A_1 ;
- Da angažuje ESTH menadžera (Education, spiritual technique and health manager), čiji bi zadatak bio da radi sa radnicima na poboljšanju njihovog opšteg stanja, a time i poslovne efikasnosti, ovu strategiju označavamo kao A_2 ;
- Da se uvedu promjene koje se odnose na radnu okolinu, brigu o radniku i redukovanu radnu sedmicu. Ovu strategiju označavamo kao A_3 i
- Da se istovremeno uvedu promjene opisane kao strategija A_2 i A_3 .

Reakcija zaposlenika na kandidovane promjene je individualna, u ovom radu posmatračemo je grupno ne pojedinačno, može biti:

- Negativna, u smislu da se desi pad produktivnosti, a time i da poslovni rezultat bude manji za 5 %, ovaj ishod označavamo kao stanje prirode S_1 ,
- Neće biti reakcije, u tome smislu ishod označava da se nije desila nikakva promjena poslovnog rezultata, ovaj ishod označavamo kao stanje prirode S_2 ,
- Blago pozitivna, u smislu da se desi blaži rast produktivnosti, a time i da poslovni rezultat bude veći za 10 %, ovaj ishod označavamo kao stanje prirode S_3 i
- Pozitivna, u smislu da se desi rast produktivnosti koji će za posledicu imati povećanje poslovnog rezultata za 15 %, ovaj ishod označavamo kao stanje prirode S_4 .³

Elementi od kojih polazimo prilikom računanja elemenata matrice plaćanja su: (Aleksić & Landika, 2021)

- Poslovni sistem kojeg analiziramo ostvaruje poslovni rezultat u visini 750.000 KM godišnje;
- Plata ESTH menadžera (Education, spiritual technique and health manager) na mjesečnom nivou iskazana u bruto iznosu iznosi 2.200 KM mjesečno, odnosno 26.400 KM godišnje;
- Troškovi uvođenja paketa mjera koje se odnose na radnu okolinu, brigu o radniku i redukovanu radnu sedmicu, odnose se na fiksni trošak adaptacije postojećeg ili izgradnju novog prostora za čuvanje djece i predviđene fizičke aktivnosti sa radnicima što bi iznosilo 100.000 KM. Imajući u vidu da ek-

sploatacija prostora obuhvata period od 10 godina ovaj trošak na godišnjem nivou iznosi 10.000 KM. Troškovi se odnose na ishranu djece u toku boravka u dnevnom centru, što na mjesečnom nivou iznosi 300 KM, a na godišnjem nivou je 3.600 KM. Zapošljavanje 2 vaspitača, čije bi mjesečne plate iznosile 2.200 KM bruto iskazani na mjesečnom nivou, odnosno 52.800 KM na godišnjem nivou. Ukupni troškovi ove strategije su 66.400;

- Troškovi četvrte strategije jednaki su zbiru troškova druge i treće strategije i iznose 92.800 KM.

Uvrštavanje navedenih pretpostavki u prethodno opisan model dobijamo matri-cu plaćanja čiji izgled ilustrujemo sledećim prikazom:

Tabela 2. Matrica plaćanja za rješavanje konkretnog upravljačkog problema

		S_1	S_2	S_3	S_4
M=	A_1	-37.500	0	0	0
	A_2	-63.900	-26.400	43.600	78.600
	A_3	-103.900	-52.800	3.600	52.200
	A_4	-130.300	-92.800	-22.800	12.200

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

Izbor optimalne strategije temelji se na uvažavanju kriterija formulisanih za tu namjenu, a čije rezultate prikazujemo u sledećim tabelama:

Tabela 3. Rezultati primjene Wald – ovog kriterijuma

Strategija	$\min_j a_{ij}$	$\max_i \min_j a_{ij}$	Rang strategije
A_1	-37.500	-37.500	1
A_2	-63.900		2
A_3	-103.900		3
A_4	-130.300		4

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

Prema rezultatima primjene Wald – ovog kriterija optimalna je strategija A_1 , odnosno zadržati postojeći poslovni pravac.

Tabela 4. Rezultati primjene Laplace – ovog kriterijuma

Strategija	$\frac{1}{4} \sum_{j=1}^4 a_{ij}$	$\max_i \frac{1}{4} \sum_{j=1}^4 a_{ij}$	Rang strategije
A_1	-9.375	7.975	2
A_2	7.975		1
A_3	-25.225		3
A_4	-58.425		4

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

Prema rezultatima primjene Laplace – ovog kriterija optimalna strategija je A_2 , odnosno angažovanje ESTH menadžera (Education, spiritual technique and health manager).

Tabela 5. Rezultati primjene Hurwitz – ovog kriterijuma

Strategija	$0,8M_j + 0,2m_j$	$\max_i (0,8M_j + 0,2m_j)$	Rang strategije
A_1	-7.500	50.100	3
A_2	50.100		1
A_3	20.980		2
A_4	-16.300		4

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

Prema rezultatima primjene Hurwitz – ovog kriterijuma optimalna je strategija A_2 , jednako kao u prethodnom slučaju.

Za potrebe primjene Savage – ovog kriterija, potrebno je formirati matricu kajanja, koja u posmatranom slučaju izgleda ovako:

Tabela 6. Matrica kajanja konstruisana za potrebe primjene Savage – ovog kriterija

	S_1	S_2	S_3	S_4
A_1	0	0	-43.600	-78.600
A_2	-26.400	-26.400	0	0
A_3	-66.400	-52.800	-40.000	-26.400
A_4	-92.800	-92.800	-66.400	-66.400

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

Tabela 7. Rezultati primjene Savage – ovog kriterija

Strategija	$\frac{1}{4} \sum_{j=1}^4 r_{ij}$	$\max_i \frac{1}{4} \sum_{j=1}^4 r_{ij}$	Rang strategije
A_1	-30.550	-13.200	2
A_2	-13.200		1
A_3	-46.400		3
A_4	-79.600		4

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

Prema rezultatima Savage – ovog kriterija optimalna je strategija A_1 .

Različiti kriteriji daju različite rezultate, što je uobičajeno. Konačna odluka se donosi sagledavanjem rezultata svih kriterija, što se može prikazati u sledećoj tabeli:

Tabela 8. Zbirni rezultati primjene svih kriterija

Kriterijum Strategija	Wald	Laplace	Hurwitz	Savage	Ukupno	Optimalna strategija
A ₁	1	2	2	2	7	A ₂
A ₂	2	1	1	1	5	
A ₃	3	3	3	3	12	
A ₄	4	4	4	4	16	

Izvor: (Aleksić & Landika, 2021)

Najpovoljnija alternativa za posmatrano preduzeće jeste angažovanje ESTH menadžera (Education, spiritual technique and health manager).

Nakon nekog vremena analizu bi bilo dobro ponoviti, jer se mogu promijeniti pokazatelji poslovne uspješnosti, a time i optimalna strategija.

ZAKLJUČAK

Svaki oblik fizičke aktivnosti, kao što je istezanje, joga i tehnike disanja dovode do toga se neke loše emocije i stres otpusti iz tijela. To je dobar način kako se može doprinijeti kvalitetu života. Još jedna od tehnika jeste reiki tehnika. Reiki je tehnika nekonvencionalnog liječenja energijom. Reiki je naša životna energija, koju svi imamo u sebi. Sve ove tehnike pomažu osobi da živi kroz psiho-fizički balans. Ove tehnike su dodatak za rad na sebi uz sve što inače radimo kroz akciju, racionalne metode i sl. Takođe, uvijek treba poduzimati realne korake, biti svjesno u trenutku, kao i preduzimati realne korake i akcije. Ljudi imaju zdrav razum koji uvijek treba koristiti. Kombinacija rada na sebi kroz racionalne, sportsko-zdravstvene i duhovne tehnike može donijeti mnoge benefite za čovjeka i najbolje je kombinovati ove metode stvarajući jedinstveni pristup psiho-fizičkom zdravlju. Svaka osoba treba da napravi svoju kombinaciju, jedinstvenu kombinaciju svih ovih tehnika u skladu sa sobom.

Rezultat rada na sebi su bolji odnosi sa sobom, i bolji odnosi sa drugima kroz veću podršku i razumijevanje. Da bismo živjeli prave vrijednosti, prave definicije ljubavi i da bi se razumjeli sa drugima, potrebno je, prije svega, da budemo blagi prema sebi, da damo sebi podršku i razumijevanje. Ako radimo na unutrašnjem dijalogu, možemo biti uspješniji u dijalogu i komunikaciji sa drugima.

Pokazatelji monetarno izražene poslovne efikasnosti zasnovane na angažovanju ESTH menadžera (Education, spiritual technique and health manager), značajno podiže poslovnu efikasnost. Strateško opredjeljenje nije zasnovano na subjektivnom stavu donosioca odluke, već na naučno fundiranim dokazima.

LITERATURA

Aleksić, J., & Landika, M. (2021). *Istraživanje i analiza*. Banja Luka: Panevropski univerzitet "Apeiron".

Aleksić-Andelić, J. (2021). *Marketing menadžment odnosa sa javnošću*. Banja Luka: Panevropski univerzitet Apeiron.

Aleksić-Andelić, J. (2021). *Psihologija u marketingu i menadžmentu*. Banja Luka: Panevropski univerzitet Apeiron.

<https://www.branka-jakelic.com/opasnosti-krize-na-duhovnom-putu/>. (2021, septembar 13).

Preuzeto sa <https://www.branka-jakelic.com>

- Landika, M. (2016). Modeli investiciono - razvojne politike u uslovima rizika. *EMC Review*, 25-38.
- Landika, M., & Mikić, Đ. (2011). Modeliranje konkurentskog prioriteta investicionih alternativa u funkciji strategije globalnog razvoja. *EDASOL* (str. 72-75). Banja Luka: Panevropski univerzitet "Apeiron".
- Landika, M., Sredojević, V., & Bojanić, R. (2017). Matrični aspekti efekata osiguranja prinosa u voćarstvu kao preduslov međunarodne tržišne konkurentnosti. *ERAZ* (str. 109-115). Beograd: https://bib.irb.hr/datoteka/995204.zbornik_eraz_2017_final_2.pdf.
- Landika, M., Sredojević, V., & Bojanić, R. (2017). Principi matematičke formulacije matrične strukture optimalne marketing strategije u sportu. *Sportske nauke i zdravlje* (str. 326-332). Banja Luka: http://www.siz-au.com/sites/default/files/zbornik_radova_2019.pdf.
- Landika, M., Šupuković, V., & Jakupović, S. (2017). Quantitative Models in the Function of Programming an Optimal Investment. *ICESoS* (str. 48-53). Sarajevo: <https://icesos.ibu.edu.ba/wp-content/uploads/2019/01/ICESoS-2018-Proceedings-Book-new-ilovepdf-compressed.pdf>.
- Milić, A. (2012). *Psihologija marketinga*. Banja Luka: Centar psiholoških istraživanja i zaštite mentalnog zdravlja, PSIMEDICA.

MONETARY EXPRESSION OF THE EFFECTS OF THE SPIRITUAL TECHNIQUES APPLICATION IN ORDER TO RAISE THE QUALITY OF MARKETING AND MANAGEMENT SYSTEMS IN COMPANIES

Jana Aleksić

Associate professor, Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, jana.s.aleksic@apeiron-edu.eu; ORCID ID: 0000-0002-4360-0749

Mirjana Landika

Full professor, Pan-European University "Apeiron" Banja Luka, mirjana.f.landika@apeiron-edu.eu; ORCID ID: 0000-0002-1495-2462

Abstract: *Spiritual techniques aim to influence individuals, if they are willing to approach a positive change in their negative patterns. What is available through the Nlp technique or neuro-linguistic programming is now available through other techniques as well. The importance of spiritual techniques existence is reflected in the change of lifestyle in order to live more fulfilled through all aspects of life: social, economic, business and health. If spiritual techniques were applied in companies and enterprises, starting from individuals to groups, the success of the company could be influenced. This success is reflected in the individual and group goals of the company. It is known that successful company is the one whose employees influence and work together on achieving the same and common goals of the company. The company's management uses all available resources to raise business efficiency, which, justifiably, raises the question of monetary expression of the spiritual techniques contribution in everyday business.*

This paper aims to open the horizons of the business world when it comes to other strategies for successful business with the use of psychological and spiritual positive techniques. These strategies would be a new way of approaching business, and the optimal one would be sustainably based on the results of games against nature, but also on building a healthy business environment in the internal and external environment of the company. Any form of physical activity such as stretching, yoga and breathing techniques lead to the release of bad emotions and stress from our body, which improves overall quality of life. Another technique is reiki technique. Reiki is an unconventional energy healing technique. It refers to our life energy, which we all have within ourselves. All these techniques help a person to live in psychophysical balance. These techniques complement the work on ourselves through everything we normally do, such as actions, rational methods etc. We should always take real steps and actions, and be aware of the present moment. People have common sense that should be used in every situation. Combining the work on ourselves through rational, sports, health and spiritual techniques can bring many benefits to a person and it is best to combine these methods creating a unique approach to psycho-physical health. Each person should make their own combination, a unique combination of all these techniques in accordance with themselves. Personal growth results in better relationships with ourselves and others through greater support and understanding. In order to live our values, love and to understand each other, it is necessary, above all, to be kind to ourselves, to give ourselves support and understanding. If we work on internal dialogue, we can be more successful in communication with others. Indicators of monetary business efficiency based on the engagement of ESTH managers (Education, Spiritual Technique and Health manager), significantly raises business efficiency. The strategic commitment is not based on the subjective attitude of the decision maker, but on scientifically based evidence.

Keywords: spiritual techniques, success, business, matrix games, company goals.

Jel klasifikacija: C70, I00, M12, M31

